

**ВІННИЦЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Вченою радою

Вінницького соціально-
економічного інституту

Університету «Україна»,

Протокол № ____ від 26.12.2017 р.

Голова вченої ради

_____ Г.В. Давиденко

ЗВІТ

**ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ І РОЗВИТКУ
ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У ВІННИЦЬКОМУ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ІНСТИТУТІ
УНІВЕРСИТЕТУ «УКРАЇНА»**

ЗА 2017 РІК

ВІННИЦЯ-2017

Організація роботи зі студентами з інвалідністю у Вінницькому інституті та коледжі Університету «Україна»

1. Особливості організації роботи зі студентами з інвалідністю та викладачами: інновації, досвід, співпраця з громадськими організаціями, заходи, які проводили з питань інвалідності та інклюзії тощо

У 2017 р. в коледжі навчаються 10 студентів з інвалідністю за різними нозологіями.

12 студентів з інвалідністю – денна форма навчання;

0 студентів з інвалідністю – заочна форма навчання.

на 3 курсі – 1 студент (1 – денна, 0 - заочна);

на 2 курсі – 5 студентів (5 – денна, 0 – заочна);

на 1 курсі – 6 студентів (6 – денна, 0 – заочна).

За нозологіями:

ДЦП — 2 студенти: 2 студенти (денна), 0 студентів (заочна);

Заг – 6 студентів: 6 студентів (денна), 0 студентів (заочна);

Сз - 3 студентів: 3 студентів (денна), 0 студентів (заочна);

ЗССС – 1 студент: 1 студент (денна), 0 студентів (заочна);

За групою інвалідності:

Інвал. дит. – 10 студентів (10– денна); 0 студентів (заочна).

У 2017 р. в інституті навчаються 94 студенти з інвалідністю за різними нозологіями.

56 студентів з інвалідністю – денна форма навчання;

38 студенти з інвалідністю – заочна форма навчання.

на 2 (маг.) курсі – 22 студентів (10 – денна, 12 – заочна);

на 1 (маг.) курсі – 11 студентів (6 – денна, 5 – заочна);

на 5 (з) курсі – 5 студентів (5 – заочна);

на 4 курсі – 9 студентів (3 – денна, 6 – заочна);

на 3 курсі – 13 студентів (7– денна, 6– заочна);

на 2 курсі – 21 студентів (19 – денна, 2 – заочна);

на 1 курсі – 13 студент (10 – денна, 3 – заочна).

За нозологіями:

ОРА — 8 студентів: 5 студенти (денна), 3 студентів (заочна);

Гл — 23 студента: 20 студентів (денна), 3 студентів (заочна);

Сч — 2 студенти: 1 студент (денна), 1 студент (заочна);

Сз — 18 студентів: 8 студентів (денна), 10 студенти (заочна);

С — 1 студент: 1 студент (заочна);

ДЦП — 25 студенти: 14 студентів (денна), 11 студентів (заочна);

Заг — 4 студенти: 3 студент (денна), 1 студента (заочна);

ЗСвС — 3 студенти: 0 студент (денна), 3 студенти (заочна);

ЗНС — 5 студенти: 2 студент (денна), 3 студенти (заочна);

ЗССС — 2 студентів: 1 студент (денна), 1 студент (заочна);

ОЗ — 2 студентів: 1 студент (денна), 1 студент (заочна);

Амп — 1 студент: 1 студент (денна);

У тому числі АТО — 1 студент (денна);

Вз – 4 студенти: 2 студент (денна), 2 студенти (заочна).

За групою інвалідності:

Інвал. дит. – 5 студентів (5 – денна);

I гр. – 16 студентів (7 – денна і 9 – заочна);

II гр. – 48 студентів (34 – денна і 14 – заочна);

III гр. – 25 студентів (10 – денна і 15 – заочна);

У Вінницькому інституті та коледжі роботу зі студентами з інвалідністю забезпечує відділ науки, міжнародної діяльності та інклюзивної освіти. Очолює відділ Омельченко О.В., до складу відділу також входять 2 перекладачі-дактилологи та фахівець відділу по роботі зі студентами з інвалідністю. Психологічний супровід студентів з інвалідністю здійснює СННВП «Психологічний центр «Інсайт» на чолі з кандидатом психологічних наук Котик І.О.

З викладачами, які працюють із студентами з інвалідністю у Вінницькому інституті та коледжі Університету «Україна» проводиться постійна інформаційно-роз'яснювальна робота. Для викладачів діє науково-методичний семінар з питань інклюзивної освіти.

Засідання науково-методичного семінару відповідно до регламенту роботи інституту та коледжу відбуваються щомісяця в останній четвер. Усього в роботі семінару беруть участь 44 викладачі та 2 перекладачі-дактилологи.

Загалом протягом 2017 р. відбулося 8 засідань науково-методичного семінару. Для викладачів проведення семінару дає можливість краще розуміти особливості сприйняття інформації студентами з різними нозологіями, що позитивно впливає на засвоєння студентами навчального матеріалу. На кожній кафедрі інституту та у коледжі створені графіки проведення індивідуальних занять та консультації для студентів з інвалідністю, кожному студенту з інвалідністю надається додатковий час у спеціально обладнаних приміщеннях для виконання завдань, складання заліків та іспитів. У Вінницькому інституті та коледжі успішно впроваджуються спеціальні інформаційні та навчальні технології. Викладачі інституту та коледжу розробили методичні рекомендації для роботи в інтегрованих групах, що значно підвищує ефективність засвоєння матеріалу та уможливорює виявлення індивідуальних особливостей студентів з інвалідністю, розвиває їхні інтелектуальні здібності.

23 листопада у Вінницькому інституті пройшла вже IV Міжнародна

науково-практична конференції «Інклюзивна освіта: досвід та перспективи». Цьогоріч конференція проходила у незвичному форматі, у рамках конференції відбулись практичні майстер-класи, що сприяли розвитку інклюзивної освіти не тільки у Вінницькому інституті, а й у більшості навчальних закладів Вінницької області. До роботи конференції долучились представники 18 Загальноосвітніх шкіл м. Вінниці, 2 Загальноосвітні школи Вінницької області, більше 20 Вищих навчальних закладів України та Світу та більше 20 громадських організацій. Викладачі та студенти Вінницького інституту стали учасниками практичних майстер-класів де змогли покращити свої знання та навички у галузі інклюзивної освіти.

Найбільш розвиненою є методична робота зі студентами з вадами слуху, оскільки чисельно особи з цією нозологією переважають з-поміж контингенту студентів з інвалідністю. Під час кожної лекції викладачі активно застосовували візуальні презентації, короткі навчальні відеофільми із субтитрами, що значно підвищило ефективність засвоєння навчального матеріалу, доповнило синхронний переклад на жестову мову, зменшити інформаційний шум.

Викладачі, які викладали у студентів з інвалідністю, забезпечили курси необхідною навчально-методичною літературою (зокрема конспектами лекцій, методичними вказівками до практичних занять, самостійної роботи, відеопрезентаціями). Консультації проводилися відповідно до складених на кафедрах графіків роботи науково-педагогічних працівників. На кожному занятті студенти отримують в електронній чи паперовій формі конспекти лекцій, методичні матеріали до практичних, лабораторних і семінарських занять та презентації. Рівний доступ до навчання студентів з вадами слуху реалізується завдяки адаптивним технологіям, за допомогою яких навчальний матеріал перетворюється у сприйнятну для студентів форму. Викладачі інституту та коледжу, які працюють в групах, де навчаються студенти з інвалідністю, враховують особливості особистісно зорієнтованих занять. Застосовувані викладачами кафедри технології навчання в роботі із студентами з інвалідністю дозволили сформувати належний рівень теоретичної підготовки та отримати необхідні практичні навички.

Студенти з вадами слуху сприймають інформацію через призму розуміння викладача-дефектолога (перекладача-дактилолога), суті тематики заняття та питань, що вивчаються, тому аудиторна та самостійна позааудиторна робота для таких студентів супроводжується чіткими, однозначними інструкціями. Для відтворення теоретичного матеріалу використовувались відкриті та розгорнуті питання. Ефективним способом

постановки навчальних практичних завдань була візуалізація вправ у формі кросвордів, криптограм, тестів, презентацій.

Викладачі, які викладали у студентів з інвалідністю, повністю забезпечили курси необхідною навчально-методичною літературою (зокрема конспектами лекцій, методичними вказівками до практичних занять, самостійної роботи, відеопрезентаціями) та проводили консультації відповідно до складених графіків роботи науково-педагогічних працівників.

2. Видання навчально-методичної літератури щодо особливостей роботи в інтегрованому освітньому середовищі, адаптованих підручників і посібників для студентів різних нозологій

У 2017 р. викладачі інституту та коледжу удосконалили навчально-методичні матеріали для студентів з інвалідністю з вадами слуху, зокрема для студентів 2-го курсу спеціальності «Здоров'я людини» та студентів магістратури першого року підготовки спеціальності «Соціальна робота». З кожної дисципліни, названих спеціальностей є конспекти лекцій та методичні рекомендації в електронних варіантах. Видані паперові науково-методичні посібники, є методичні посібники та рекомендації, які експериментально застосовуються у навчальному процесі студентів з інвалідністю різних нозологій, зокрема особливий акцент у підготовці навчально-методичної літератури робився на посібниках, спрямованих на допомогу студентам з інвалідністю в організації самостійної роботи. Викладачі Вінницького інституту та коледжу Університету «Україна» підготували 1 монографію, 1 навчально-методичний посібник, 1 збірник наукових праць з питань роботи в інклюзивному освітньому середовищі, було опубліковано 87 статей, зокрема 10 фахових, та 58 тез доповідей на конференціях різного рівня, а також видрукували понад 120 одиниць іншої навчально-методичної продукції у складі НМКД дисциплін для потреб студентів з різними нозологіями.

З січня 2014 р. до грудня 2017 р. в інституті виконувалась інтегративна тема наукового дослідження, що об'єднує роботу всіх кафедр інституту – «Методологія інклюзивного навчання осіб з інвалідністю в умовах вищого навчального закладу» (0114U001028, керівник – Давиденко Г.В., д.пед.н., доцент, директор інституту). У звітному періоді тривала робота з реалізації основних завдань цієї теми, зокрема за її результатами було видано 1 колективну монографію та 1 навчальний посібник для студентів з інвалідністю. У рамках реалізації теми було проведено IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Інклюзивна освіта: досвіт і перспективи» (23 листопада 2017 р., м. Вінниця) та 1 регіональну науково-практичну конференцію «Психологія розвитку особистості: теорія і практика» (18 травня 2017 р., м. Вінниця). За матеріалами конференцій видано 2 збірники наукових праць, зокрема 87 статей та 58 тез доповідей.

Безпосередньо з інклюзивної тематики у рамках виконання дослідження було опубліковано 5 статей в українських виданнях, 2 статті у міжнародних та 18 студентських публікацій в українських виданнях різного рівня. Також, у рамках роботи над темою викладачі інституту та коледжу безпосередньо взяли участь у 8 тематичних конференціях.

У рамках виконання науково-дослідної теми було підготовлено 3 наукових роботи з відповідної тематики на конкурси студентських наукових робіт:

1. Університетський конкурс студентських наукових робіт за тематикою наукових досліджень навчально-виховних підрозділів університету та з нагоди святкування Дня науки в Україні:

Фуштей О.В. (ПС-11м-17), «Соціально-психологічні особливості ментальності студентів ВНЗ різних регіонів України», науковий керівник – к.психол.н., проф. Заброцький М.М., І місце;

2. Університетський конкурс наукових робіт за тематикою XVII міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегральному освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів»:

Чорноус Н.С. (ПС-11м-17), «Психологічні особливості прояву лідерських якостей у студентів з інвалідністю», науковий керівник – к.психол.н., доцент кафедри психології Найчук В.В.

Тригубець Н.М. (СР-21м-16), «Соціальна інтеграція дітей з особливостями психофізичного розвитку, як напрямок гуманізації системи освіти», науковий керівник – к.пед.н., Костенко Н.І.

Студенти з інвалідністю також беруть активну участь у науково-дослідній роботі інституту. Так, у 2017 р. наукові роботи 6 студентів з інвалідністю стали переможцями на перших етапах та були відзначені у фінальному підсумку університетських конкурсів студентських наукових робіт:

1. Університетський конкурс наукових робіт студентів з інвалідністю за тематикою XVII міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегральному освітньому середовищі у світлі реалізації Конвенції ООН про права інвалідів»:

Фалейтор А.О. (ПЗ-11-17), «Конституційно правовий статус біженців в Україні», науковий керівник – ст. викл. Мисак О. І.;

Вощина М.Я. (ПЗ-21-16), «Особливості вживання юридичної термінології у професійному мовленні», науковий керівник – Мельник О.А.;

Озоліна А.О. (ФНК-51-13), «Оцінка фінансового стану підприємства та шляхи його покращення», науковий керівник – Євась Т.В.;

Панасюк З.Ю. (ПС-21м-16), «Соціалізація осіб з інвалідністю методами арт-терапії», науковий керівник – к.психол.н., Найчук В.В.;

Шафар В.В. (М-21-16), «Фінансове забезпечення як необхідний інструмент реалізації соціальної політики», науковий керівник – ст. викладач Жукова О.А.;

Майстренко В.В. (ПЗ-21-16), «Поняття недобросовісної конкуренції», науковий керівник – доктор філософії в галузі права Ваколук С.М.

Завдяки активній співпраці з низкою громадських організацій області, що опікуються питаннями неповносправності, істотно зросла кількість позитивно реалізованих грантових проектів, до виконання яких долучається і наш інститут. Основний напрямок фінансування – супровід інклюзивної освіти, інформування громадськості та зміна ставлення пересічних громадян до проблем інклюзії.

На реалізацію принципів інклюзивної освіти та з метою забезпечення соціальної адаптації студентів з інвалідністю спрямована і грантова діяльність інституту та коледжу. Так, упродовж 2017 р. було реалізовано такі грантові проекти:

1. «Покращення навиків працівників поліції щодо спілкування з людьми з інвалідністю», термін реалізації проекту: жовтень 2017 – травень 2018 р.; проект передбачав низку тренінгів у Вінницькій, Київській, Хмельницькій, Чернівецькій, Одеській та Львівській областях з метою проінформувати працівників поліції України про особливості роботи з людьми з інвалідністю та підготувати з їхнього числа тренерів для подальшого впровадження програми по всій Україні (у партнерстві з БФ «Право і демократія», за підтримки USAID).

2. «Сприяння відбудові та сталому розв'язанню проблем ВПО та постраждалого від конфлікту населення в Україні», що реалізується за підтримки European Union та Міжнародною організацією з міграції спільно з ГО «ВЕТАН», ГО «Соціальна перспектива», ГО «Спільна справа», ГО «Даун-синдром», ГО «Автомайдан Вінниччини»

3. «Реабілітаційний центр для переселенців, учасників АТО та осіб з інвалідністю» у рамках програми «Підтримка ініціатив переселенців» за фінансування ГО «КримSOS» та Агенції ООН у справах біженців. Центр функціонує на постійній основі, роботу в центрі здійснюють працівники та студенти кафедри реабілітаційних технологій. Цент надає безкоштовні послуги фізичної реабілітації для переселенців, учасників АТО та осіб з інвалідністю.

4. Участь у реалізації проекту «Право на любов», лютий 2017 року, що було реалізовано протягом 2017 року у м. Вінниця спільно з Асоціацією захисту та допомоги інвалідам «Відкриті серця» та Вінницьким обласним центром соціально-психологічної реабілітації дітей та молоді з функціональними обмеженнями «Обрій». Проблематика програми пов'язана із статевим вихованням та репродуктивним здоров'ям дітей та молоді з інтелектуальними порушеннями.

5. Спільно з Вінницькою громадською організацією «Асоціація захисту прав та допомоги людям з інвалідністю «Відкриті серця» організовано та

проведено щорічний п'ятиденний Всеукраїнський навчальний семінар-тренінг «Табір активної реабілітації для опікунів та людей з інвалідністю» за фінансової підтримки Національної Асамблеї інвалідів України за участі 36 сімей людей з інвалідністю з 18 областей України; з метою підготовки опікунів та людей з інвалідністю до незалежного проживання у громаді та їх навчання долати труднощі, які пов'язанні з ізоляцією їх родин.

6. Протягом 2015-2017 рр. реалізується Міжнародний проект «Тренінги, розширення економічних можливостей, допоміжні технології та послуги медичної/фізичної реабілітації», який реалізується Національною Асамблеєю людей з інвалідністю України та Українською асоціацією фізичних терапевтів за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку USAID, який направлений на підтримку зайнятості та працевлаштування внутрішньо переміщеним особам з інвалідністю, які постраждали внаслідок конфлікту на Сході України; надання реабілітаційних послуг особам з порушенням опорно-рухового апарату, зокрема шляхом їх участі у таборах активної реабілітації

Студенти з інвалідністю беруть активну участь у культурному житті університету та коледжу, міста та країни загалом, так, у звітному році студенти інституту та коледжу взяли участь у низці культурних заходів та конкурсів, найбільші результати досягнуто у таких номінаціях:

- Протягом **лютого:**
1. Відвідування театру «Золотий ключик» із виставою спрямованою на протидію СНІДу, наркоманії та соціального сирітства.
 2. Участь та виготовлення до Дня Св.Валентина вітальної листівки та сердечок-підвісок.
 3. Відвідування Вінницького обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова та прослуховування курсу лекцій «Догляд за людиною похилого віку та її медичний супровід». Практичні заняття-вимірювання тиску та пульсу, надання першої долікарської допомоги.
 4. Екскурсія до Вінницької ОУНБ ім.К.А.Тімірязєва (до 110-річчя з часу заснування книгозбірні).

- Протягом **березня:**
1. Участь в організації свята «8 березня» та концертно-привітальної програмі та виконання пісень жестовою мовою.
 2. Урочисте зібрання та підготовка номерів з нагоди випуску магістрів. Концертна програма з участю студентів з різними нозологіями.
 3. Відвідування унікальної виставки у Вінницькому обласному краєзнавчому музеї та перегляд інтерактивно-соціально-мистецького проекту «Торкаючись, бачу: великі українці».
 4. Екскурсія до Українського центру кінозітерапії. Теоретико-практичне заняття масажу та комплексу фізичних вправ на різні групи м'язів.

5. Екскурсія до Вінницького обласного краєзнавчого музею виставки мікромініатюр Володимира Казаряна «Восьме диво світу».
6. Екскурсія до Вінницького протезно-ортопедичного підприємства «Протезний завод».
7. Участь у загальноміських заходах до 2013-річниці до дня народження Т. Г. Шевченка. Декларування вірша Кобзаря «Садок вишневий коло хати» та пісню «Реве та стогне Дніпр широкий» у жестовому виконанні.

**Протягом
квітня:**

1. Екскурсія до лікувального санаторію «Авангард» м. Немирів. Ознайомлення із нетрадиційними методами реабілітації та наслідками їх впливу на організм людини.
2. Участь у XVI Звітній науково-практичній конференції «Наука і навчальний процес». Виступи студентів магістрантів з різними нозологіями.
3. Участь студентів з порушенням слуху у інклюзивній виставці «Життя людей з порушенням слуху та зору».
4. Участь спільно з ГО «Соціальна перспектива» та ГО «Спільна справа» у суботнику «Очищення паркової алеї Дружба».
5. Відвідування семінару «Поліція орієнтована на громаду».
6. Участь у загальноміських заходах присвячених відзначенню Дня Здоров'я. Фестиваль «Рух заради здоров'я».

**Протягом
травня:**

1. Участь у загальноміському заході «День Європи» у рамках якого відбувся III Всеукраїнський фестиваль «Вінницька студентська весна-2017». Жестова пісня «Дитинство не зникай».

**Протягом
червня:**

1. Екскурсія до спортивного комплексу «Атом», ознайомлення з новим напрямком фізичної реабілітації «Йога у гамаку».
2. Відвідування Вінницького обласного краєзнавчого музею на відкритті мистецького проекту «Військово-польовий арт» на якому були представлені воєнні атрибути із зони АТО, оздоблені петриківським розписом.
3. Урочисте зібрання та підготовка номерів з нагоди випуску. Концертна програма з участю студентів з різними нозологіями.

**Протягом
вересня:**

1. День Знань у Вінницькому інституті Університету "Україна". Посвята студентів першокурсників.
2. Відвідування дитячого будинку «Гніздечко».

**Протягом
жовтня:**

1. Зустріч студентів із представниками Головного управління національної поліції у Вінницькій області з питань правового виховання, підвищення правової культури серед молоді та профілактики (попередження) злочинів.

2. Експурсія до Вінницького науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України.
3. Участь у студентському заході, що відбувається для покращення комунікацій серед студентів різних курсів та різних спеціальностей, а також для соціалізації студентів з інвалідністю «Вечір кіно».
4. Участь у засідання Круглого столу «Децентралізація: проблеми і перспективи».
5. Участь у спортивному заході «Козацькі забави».
6. Участь в урочистому заході до Дня українського козацтва «Україна – козацька держава».

Протягом листопада:

1. Зустріч з Головою правління ГО Вінницької територіальної первинної організації Українського товариства сліпих Зелінським Віктором Володимировичем.
2. Проведення флешмобу "Спілкуймося українською".
3. Участь студентів у інтелектуальній грі "Що?Де?Коли?"
4. Підготовка до дня студента: плакатний «бум».
5. Участь у підготовці та урочистих заходах присвячених святкуванню Дня студента.
6. Проведення дводенного майстер-класу у виготовленні ялинкових іграшок з фетру на різдвяну тематику.
7. Участь у загальноміському заході «Молодь Вінниччини за життя без СНІДу»

Протягом грудня:

1. Участь у XV Всеукраїнському фестивалі творчості студентів з інвалідністю «Сяйво надій».
2. Участь студентів у Фестивалі рівних прав і можливостей "INFEST".
3. Відвідування відкритої лекції на тему: «Інклюзія дітей з інвалідністю у загальноосвітній простір – виклик сьогодення».

Студенти та викладачі інституту та коледжу беруть активну участь у всіх заходах міста та області, що стосуються питань інклюзивної освіти, детальні звіти про всі події публікуються на офіційному сайті інституту, а також на офіційній сторінці інституту в соціальних мережах.

3. Створення спеціальних структурних підрозділів, введення посад окремих працівників, які здійснюють супровід студентів з інвалідністю (реабілітологи, психологи, фахівці соціальної роботи, лікарі, медсестри, профконсультанти, сурдоперекладачі тощо).

Для підвищення ефективності знань, соціальної адаптованості студентів з інвалідністю, в інституті та коледжі проводяться індивідуальні

заняття та консультації, а також спеціально обладнанні приміщення (бібліотека, читальна зала, кімната психологічного розвантаження, аудиторії, які закріплені за групами) сприяють якісному виконанню завдань та підготовки студентів до складання заліків та іспитів.

Проводиться методичний семінар «Удосконалення жестового супроводу навчальних дисциплін у групах студентів з вадами слуху» має на меті підвищити якість перекладацьких послуг, які надають перекладачами жестової мови у вищому навчальному закладі. Семінар розпочав свою роботу з жовтня 2015 р., засідання відбуваються один раз на місяць у понеділок. У роботі семінару беруть участь перекладачі-дактилологи, викладачі та студенти з вадами слуху. Відповідальною за проведення семінару у 2017 р. була перекладач-дактилолог Кожухівська Г.Б. У ході роботи семінару проводилися практичні заняття з метою вдосконалення різних видів перекладу (прямий, зворотній, переклад калькованою жестовою мовою, переклад жестовою мовою, дактилювання, швидкість перекладу, синхронний переклад, опрацювання наукової термінології та створення термінологічного словника у жестовій формі). Один раз на місяць у виділеній аудиторії із залученням нечуючих та слабочуючих студентів проходило опрацювання техніки перекладу. Аналізувалася та напрацьовувалася наукова термінологія. Описувалася, створювалася та фіксувалася на відео носії термінологічна база з основних дисциплін.

Результати діяльності семінару:

- підвищення рівня перекладацьких послуг;
- робота над науковою термінологією з різних предметів;
- залучення студентів до наукової діяльності;
- написання статей за результатами, отриманими під час проведення практичних занять;
- створення бази для підготовки та підвищення кваліфікаційного рівня перекладачів-дактилологів.

Новий 2016-2017 н.р. інститут та коледж зустріли у новому навчальному приміщенні, не облаштованому для потреб студентів з інвалідністю. Адміністрація інституту через співпрацю з громадськими організаціями намагається розв'язати цю проблему усіма доступними засобами. Так, за 4 місяці навчання в новому приміщенні були проведені необхідні ремонтні роботи, облаштовано ганок, обладнано його поруччям для студентів з інвалідністю, організовано роботу постійної волонтерської служби, яка допомагає студентам на візках піднятися на поверхи. Завдяки співпраці із ГО «Крим-SOS» про передачу в користування волонтерської служби інвалідного візка, який допоможе пересуватися у приміщенні особам

з ДЦП та ОРА.

Велику увагу приділяють комплектації аудиторій, холів, читальної зали спеціалізованим технічним супроводом навчання. Усі інтегровані групи зі студентами з вадами слуху забезпечені проекторами та відповідною комп'ютерною технікою.

Для забезпечення інформаційної безбар'єрності навчального процесу та соціального життя студентів у інституті та коледжі створено 2 комп'ютерних кабінети. У бібліотеці, читальній залі, на кожному поверсі інституту та коледжу облаштовані інформаційні куточки. Біля відділу науки, міжнародної діяльності та інклюзивної освіти та деканату є інформаційні стенди, на яких систематично оновлюється корисна та необхідна інформація для усіх студентів інституту та коледжу. У мережі Інтернет створено web-сайт інституту, де кожний підрозділ висвітлює соціальне життя інституту та коледжу, намічені плани та шляхи їх виконання. Систематично в інституті та коледжі проходять тематичні семінари, конференції, зустрічі, круглі столи тощо, на яких студенти інституту та коледжу отримують безбар'єрну інформацію навчального процесу та соціального життя.

З 2012 р. в інституті діє кабінет вчителя-дефектолога для розвитку та корекції порушень слухової та мовленнєвої функції, когнітивних процесів, збагачення словника, розвитку зв'язного мовлення, а також формування навчальних знань, умінь і навичок студентів з вадами слуху. Це спеціально обладнаний кабінет для проведення діагностичної, корекційно-розвивальної та консультативної роботи фахівця (сурдопедагога Ляшкової Наталії Олександрівни).

4. Організація соціального, медико-реабілітаційного та психологічного супроводу студентів з інвалідністю.

Основною метою роботи є соціально-психологічна адаптація студентів до нових умов навчання і проживання. Для отримання якісного результату були використані різні методи роботи. Насамперед це групова та індивідуальна діагностика для отримання чіткої картини психічних станів і властивостей студентів, в основному тривоги, стресу та інших негативних емоційних станів, проведення тренінгів. Також дослідження мотиваційних інтелектуальних міжособистісних аспектів за допомогою спеціального тесту, який побудований на теорії психомоторного зв'язку і дає доповнення до письмового тестування. Для цього були використані комунікативні та розвиваючі ігри. Типово, що протягом першого року навчання у студентів з інвалідністю виникали проблеми, які не пов'язані з навчанням, але мають

безпосередній вплив на нього, тому їм було запропоноване психологічне консультування. У Вінницькому інституті та коледжі продовжує проводитися науково-дослідна та методично-виховна робота за програмою «Життя та навчання без бар'єрів», в якій діють напрями:

1. Адаптація в суспільстві.
2. Психологічне забезпечення в навчально-виховному процесі.
3. Правове законодавство для вирішення проблем надання вищої освіти з вадами слуху.

Супровід студентів з інвалідністю забезпечують куратори груп; викладач дисциплін з фізичної реабілітації Куц О.О.; лікарі-реабілітологи санаторію «Хмільник» Корчинський В.С.; лікар – Чаланова Р.І.; педагог-дефектолог, перекладач-дактилолог Ляшкова Н.О.; перекладачі-дактилологи: Якобчук Л.М., Осійська В.В., Тиртичко А.П.; фахівець з інклюзивної освіти Буткалюк Г.В.

Колектив інституту та коледжу вирішує проблеми соціальної та медико-реабілітаційної допомоги студентам з інвалідністю не тільки спеціалізованими приладами (індивідуальні комп'ютери, ноутбуки, проектори), а й за допомогою фізичного виховання. Враховуючи соціальні, економічні, екологічні та інші фактори, корекційно-розвивальний підхід, в основі якого лежить теорія закономірностей русійних і психологічних сил розвитку людини, реалізується у Вінницькому інституті та коледжі проведенням спеціально підібраних фізкультурно-оздоровчих занять (вправи у тренажерній залі, біг, футбол, волейбол, настільний теніс, шахи). Дані заходи спрямовані на досягнення позитивного впливу в процес адаптації студентів з інвалідністю під час навчального процесу. На базі інституту продовжує діяти кабінет масажу. Студенти напряму підготовки «Здоров'я людини» та «Фізична реабілітація» у рамках навчальної практики надавали сеанси безкоштовного гігієнічного масажу студентам та працівникам інституту та коледжу, удосконалюючи відповідні навички та здобуваючи перший досвід професійної діяльності. В інтегрованих групах психологами інституту проводилися: щорічна психодіагностика, індивідуальні консультування, групові тренінги. Особлива увага приділяється групам СО-21-16 та СР-11м-17 де навчаються студенти з вадами слуху. За психологічний супровід студентів з інвалідністю відповідає психолог Найчук В.В., яка чітко спланувала психолого-педагогічну роботу в інтегрованих групах.

5. Результати працевлаштування випускників з інвалідністю у 2017 р.

У 2017 р. було випущено 34 особи з інвалідністю, з них 8 студентів продовжили навчатися в університеті на вищих освітньо-кваліфікаційних рівнях, а 19 випускників працевлаштувалися, що складає 56 % від загальної кількості випускників. Отримані показники відображають належний рівень підготовки студентів та надання освітніх послуг з врахуванням особливостей сприйняття інформації та практичних навиків студентів з інвалідністю для подальшого працевлаштування. Також значні зусилля докладають випускові кафедри, налаштовані на вивчення потреб ринку праці, розширення соціального партнерства з роботодавцями, укладання довготермінових угод про співпрацю, що надають можливість подальшого працевлаштування випускників. Особливу увагу випускові кафедри Вінницького соціально-економічного інституту спрямовують на сприяння працевлаштування випускників, а саме на встановлення зв'язків з підприємствами, установами, організаціями з питань сприяння працевлаштуванню випускників, надання студентам інформації про організацію (фірму, підприємство) роботодавця. Організуються співбесіди роботодавців з попередньо відібраними студентами і випускниками щодо працевлаштування, тижні кафедри з участю провідних спеціалістів та роботодавців.

**Начальник відділу науки,
міжнародної діяльності
та інклюзивної освіти**

О. В. Омельченко